7/1254

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/01-3390 07/11/2003
KONU : 7/1254/3197 esas sayılı yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a) 14.10.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1254-3197/12106 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 16.10.2003 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-242-2/4603 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakan tarafından da koordinatörlüğümde cevaplandırılması tensip olunan 7/1254-3197 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı'nın 06.11.2003 tarih ve BDDK.2003.01.KİK.-1/12868 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: BDDK Başkanlığı'nın 06.11.2003 tarih ve 12868 sayılı yazısı (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/1254

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi)

SAYI : BDDK.2003.01.KİK.1- 12868

KONU : Soru önergeleri

SÜRELİ

06 KASIM 2003

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Doç.Dr. Abdüllatif ŞENER)

İLGİ: 20.10.2003 tarih ve B.02.0.001/(01)3192 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/1254-3197 sayılı soru önergesinde yer alan hususlardan Kurumumuzu ilgilendirenlere ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

1- T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 03.07.2003 tarihi itibariyle, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasına istinaden kaldırılması ve Bankanın yönetim ve denetiminin anılan Kanunun 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca Fona intikali ile birlikte, bankacılık sektöründe daha önce karşılaşılmayan çok büyük ölçekli bir organize yolsuzluk olayı ile karşılaşılmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda; Banka bilgi işlem sisteminin resmi mercileri yanıltmaya yönelik olarak Uzan grubu şirketlerinden Merkez Yatırım ve Ticaret A.Ş. tarafından organize bir şekilde yönetildiği ve bu suretle banka işlemlerinin kayıt dışı bırakıldığı, Banka sahip ve eski yöneticilerinin gerçek mevduat rakamlarını kamu otoritesinden gizledikleri ve fiili mevduat ile resmi kayıtlara yansıtılan mevduat arasındaki farkı zimmetlerine geçirdikleri, izinsiz ve açığa Devlet İç Borçlanma Senedi satışı gerçekleştirdikleri, kamu otoritesine yanıltıcı bilgi verdikleri, vergi kaçırmaya yönelik işlemlere başvurdukları, Banka müşterileri ile kamunun zararına fiil ve eylemler gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 2 nci maddesinde; Bankalar Kanunu uyarınca bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bankalar nezdindeki tasarruf mevduatının, Hazine Müsteşarlığı ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun (Fon) müşterek önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullere göre ilgililere ödenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, Banka nezdinde bulunan tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz altın depo ve döviz tevdiat hesaplarının anapara ve faiz tutarları toplamının Fon tarafından ödenebilmesini teminen, söz konusu Kanun çerçevesinde bir Bakanlar Kurulu

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 69 25 Faks: (312) 424 08 73
İnternet adresi: www.bddk.org.tr

karar taslağı hazırlanmış ve taslak 12.09.2003 tarihinde gereği için Hazine Müsteşarlığına, bilgi için de Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Abdüllatif ŞENER ile Devlet Bakanı Sayın Ali BABACAN'a gönderilmiştir. Bakanlar Kurulu karar taslağı ile birlikte söz konusu yazı ekinde, Banka tarafından açığa satılan Hazine Bonolarıyla ilgili olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından hazırlanan kanun tasarısı taslağı da iletilmiştir.

Fon, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve Hükümet yetkilileri ile yapılan görüşmelerde, söz konusu ödemelerin ülke ekonomisi üzerinde yaratması muhtemel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesi yönünde gerekli tedbirler ele alınmaktadır. Bakanlar Kurulu Kararı ile ödemelere ilişkin esas ve usullerin belirlenmesini müteakip tasarruf mevduatı sahiplerine ödemeler en kısa süre içerisinde başlayacaktır.

2- Fonun talebi doğrultusunda, doğrudan veya dolaylı olarak T. İmar Bankası T.A.Ş. hakim ortak ve yöneticilerine ait olduğu ve/veya onlar adına hareket ettiği belirlenen, aralarında TELSİM Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.'nin de bulunduğu 179 şirket hakkında, Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2003/442 Müteferrik sayılı kararı ile 31.07.2003 tarihinde kabul edilen 4969 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası ile öngörülen tedbirlerin konulmasına karar verilmiştir. Şişli Sulh Ceza Mahkemelerinden alınan müteaddit kararlar ile 4969 sayılı Kanun kapsamında toplam 256 tüzel kişi ve 127 gerçek kişi hakkında tedbir kararı alınmıştır. Söz konusu tedbir kararı Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı ve Şişli İcra Daireleri vasıtası ile infaz edilmiştir.

4969 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tâbi tasarruf mevduatı tutarı ile Fon tarafından tespit edilen tasarruf mevduatı tutarı arasında bir fark bulunması halinde, bu farkın 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 ve 15 inci maddelerinde yer alan hükümler dahilinde takip ve tahsiline Fon tarafından karar verilebileceği belirtilmiş ayrıca, Mahkemece, 4969 sayılı Kanun hükümlerine göre Fon tarafından ödenen ve/veya ödenecek miktarın, sorumlular tarafından Fona ödenmesine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, Fon tarafından ödenecek farkın, yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde tahsiline ilişkin hukuki takip sürecinde, takibe konu alacak kamu alacağı niteliğini haiz bulunduğundan, 16 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca, iflas kararı alınması halinde Fon, iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak edecek, ayrıca, Bankalar Kanununun 16 ncı maddesinin (5) numaralı fıkrası uyarınca, bankanın iflası halinde Fona olan borçları, masanın nakit durumuna göre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenecektir. Bu kapsamda imtiyazlı kamu alacağı olan, sigortaya tâbi tasarruf mevduatı tutarı ile Fon tarafından tespit edilen tasarruf mevduatı tutarı arasındaki fark nisbetinde konulan tedbirin, farkın kesinleşmesi ile ilgililerden tahsilinin yürütülmesinde herhangi bir hak kaybının meydana gelmesi sözkonusu olmayacaktır.

Ayrıca, 4969 sayılı Kanun uyarınca, Fon tespit edilen farkın, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 ve 15 inci maddelerinde yer alan hükümler dahilinde takip ve tahsiline karar verebilecek ve bu çerçevede 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takip başlatarak, herhangi bir hak kaybına sebebiyet vermeden, 4969 sayılı Kanun kapsamında alınan tedbir kararları ile el konulan mal varlıkları üzerinden kamu alacağını tahsil edecektir.

3- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun asli denetim organı olan ve Kurum adına denetim yapan Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulunun günümüze kadar yürüttüğü banka incelemelerinde Türkiye İmar Bankası T.A.Ş.'de tespit edilen düzeyde kapsamlı ve sistematik bir kayıtdışılığa rastlanılmamıştır. Bankacılık sektörünün rehabilitasyonu çerçevesinde çeşitli şekilde sistem dışına çıkan diğer 20 bankanın hiçbirinde mevduatın kayıt dışı bırakıldığı konusunda bir tespit mevcut değildir. Bankalar nezdinde yürütülen incelemelerde münferiden bazı varlıkların, yükümlülüklerin, hak ve alacakların, taahhüt vb. gayrinakdi yükümlülüklerin kayıtdışı bırakıldığı tespit edilmekte olup bu tespitler karşısında gereği yapılmak üzere raporlar düzenlenmektedir. Bu raporlar sonucunda kayıtdışı bırakma fiilinin ağırlığına ve/veya doğurduğu sonuçlara göre gerekli tedbirler alınmaktadır.

Öte yandan, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde bankaların işlemlerinin kayıt dışı bırakılamayacağı ve gerçek mahiyetlerine aykırı surette muhasebeleştiremeyecekleri hükme bağlanmıştır. Kanun koyucu bu hüküm ile ekonomi açısından hayati önemi haiz kurumlar olan bankaların emin ve sağlıklı bir şekilde faaliyette bulunması için gerekli kayıt düzeninin eksiksiz ve hatasız olarak tesisini amaçlamıştır. Anılan bentte yer alan kayıtdışı bırakmanın cezası ise yine aynı Kanunun 22 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasında belirlenmiştir. Anılan fıkrada ise kayıt dışı işlemlerin müeyyidesi olarak ilgililerin bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç milyar liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere bankaların bir kısım varlıklarının, hak ve alacaklarının, nakdi ve gayrinakdi tüm yükümlülüklerinin kayıtdışı bırakılması fiilinin bir yıldan üç yıla kadar hapis gibi ağır bir ceza ile tecziye edilmesi öngörülmüştür.

Diğer taraftan, bankaların gözetim ve denetimine ilişkin olarak daha etkin bir sistem oluşturulmasını teminen, mevzuat ve BDDK gözetim ve denetim tekniklerine ilişkin iyileştirici ve etkinliği artırıcı düzenlemeler konusunda çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, T.İmar Bankası T.A.Ş.'de yaşanan kayıtdışı uygulamaların yapılış biçimi dikkate alınarak, yapılacak incelemelerde özellikle bilgi işlem sistemlerine ilişkin incelemelerin gelecek dönemde ayrı bir önem kazanacağı görülmektedir.

5- T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 03.07.2003 tarihi itibariyle, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasına istinaden kaldırılması ve Bankanın yönetim ve denetiminin anılan Kanunun 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca Fona intikali ile birlikte, bankanın hak ve yükümlülüklerinin bir dökümü olan resmi banka bilançolarına ve alt kayıtlara ulaşılması mümkün olmamıştır.

Böyle bir ortamda, tasarruf sahiplerinin haklarının korunması ve Fon tarafından sigorta kapsamında olan mevduatın doğru olarak tespit edilmesi ve ödenmesine yönelik çalışmalar öncelikli olarak başlatılmış, yapılan tespitler doğrultusunda suç duyuruları ivedilikle yapılmış, ilgili tüm bakanlık ve kuruluşlarla bilgi ve belge paylaşımı hızla yerine getirilmiştir. Diğer taraftan, 4969 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca, Banka hakim ortakları, eski yöneticileri, Banka eski çalışanları, bunların eş ve çocukları ile Uzan Grubu adına hareket eden halihazırda 490 gerçek ve tüzel kişi hakkında ihtiyati tedbir kararı alınmış ve icra edilmiştir.

7/1254

T.İmar Bankası T.A.Ş. ve hakim hissedarların varlıklarının tespiti çalışmaları ise, Emniyet Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı gibi kamunun diğer organlarının da sürdürmekte oldukları çalışmalarla koordineli olarak yürütülmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Ahmet ŞİRİN
İkinci Başkan
Başkan V.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı
Tarih: 06.11.2003
Sayı: 3390